

“Planlamada Önemli Olan Kamu Yararından Yana Durmak”

Şehir plancısı Filiz Deveci, dönem dönem farklı birimlere geçmek durumunda kalsa da başladığı ilk günden bugüne İBB Şehir Planlama Müdürlüğü'nde 30. yılını geride bıraktı. “20 sene sonrasının adil ve yaşanabilir kentini aslında çizgilerle ifade ediyor” olduğunu akılda tutarak, biriminde müdür yardımcısı hüviyetiyle bölge planlama ve katılımcı planlama çalışmalarını sürdürüyor.

Caner Murat Doğançayır

Okulu bitirir bitirmez planlamada katılım konusunu çalışmak isteyerek yüksek lisansa başlamıştım ama tezi istediğim şekilde yazamayacağıma kanaat getirip lisansüstü çalışmama bir dönem ara verip belediyeye başladıkdan sonra da planlamanın kurumsal yapısı konusunda tezimi tamamladım. O dönem şimdiki gibi mesleği icra edecek çeşitlilik olmadığı için ya özel bir büroda ya da kamuda çalışması gerekiyordu bir şehir plancısının. Bir süre farklı işlerde çalıştıktan sonra kamuyu öncelikli gördüm; belediyenin açtığı sınava girdim ve 30 kişiyle birlikte sınavla 1990 yılında Şehir Planlama Müdürlüğü'ne girdim. Bu müdürlük, 1970'lerde Ahmet İsvan döneminde kurulan Nazım Plan Bürosu'nun güncel versiyonu olarak 1988 yılı civarında oluşturulmuştu. Ben de bu müdürlüğün ilk çalışanlarından ve uzmanların danışmanlığında yürütülen 1/50.000 ölçekli plana ilk elden emek verenlerdendim. Şu anda da o dönemki 30 kişiden kalanlarla birlikte belediyede kurumun en eski çalışanlarındanım. Bu arada oğlum büyüdükten sonra hobilerime, gönüllülük faaliyetlerime devam ettim. Meslek örgütüm Şehir Plancıları Odası'nda yönetim kurulu ve onur kurulu gibi birimlerine görev aldım.

Büyükbakkalköy Planları, Silivri Planları, Sarıyer Geri Görünüm Planları, Şile-Ağva Planları, Maltepe Bölge Parkı Planı, Kartal Planları'nda çalışarak belediyede 30 yılını tamamladım. Çoğunluğu Şehir Planlama Müdürlüğü'nde geçti ama arada önce, Planlama, Çevre Koruma, Altyapı Projeler Müdürlüğü ve en son Ulaşım Planlama Müdürlüğü'nden sonra 2019'da tekrar Şehir Planlama Müdürlüğü'ne döndüm. Oralarda çalışmaktan rahatsız değilim ancak Çevre Koruma dışındaki birimlere geçiş biçimim için sürgün diyebiliriz.

Kartal Merkez Planı'na 2009 yılında eleştirileri sonrası bana, "Planın nasıl olması gerektiğini düşünüyorsan onu söyleyerek ilerle ama kamu görevinde olduğunu unutmayarak bunu sürdür" dedi. Ben de bu görüşe katılıyorum: Bir devlet memuru olarak "Ben bu işi yapmam" demem gerekiyor. Yani önce yapıp sonra imzayı neden atmadığını söylemem gerekiyor. Yapmıyorum demeyi meslek etiği olarak doğru bulmuyorum, içine sinmiyorsa şerhini düşünüyorsun. Burada da plan sürecinin kontrolsüz bir şekilde ilerlediğini görüp planın altına imza atmayacağımı söylememle kurumlar arası yolculuğum başladı. Aslında bu sayede aslında mesleğimin başka alanlarını, farklı ölçekleri ve eksikleri görmüş oldum. Kartal Planları en çok zorlandığım planlama süreçlerinden biri oldu. Maltepe Bölge Parkı Planı ise örneğin, tersine çalışmayı en sevdiğim plan çalışmasıydı.

Fotoğraflar M. Cevahir Akbaş

Kuruluşunda müdürlüğün içinde tek bir bilgisayarın olduğu, internetin olmadığı, çizimlerin kâğıda, şeffaf haritaların üzerine yapıldığı, hata ya da değişikliklerin paftaların üzeri kazınarak düzeltildiği zamanlardan bugüne geldik. 80 öncesindeki Nazım Plan Bürosu'nda çalışmış olanlar işleyişi ve kurumun hafızasını bize aktardılar. Ben de şimdi 30 yıllık birikimimi yeni kuşaklara aktarmayı bir görev olarak görüyorum. Mesela, bir bilgisayar programına hâkim olmak hayatı kolaylaştırıyor ama bütünden koparıp mekânı tüm yönleriyle görmeye engelleyebiliyor. Bu nedenle teknolojinin amaç değil araç olduğunu akıldan çıkarmamalıyız. Mevcut konjonktürde ne kadar dengeli olmak, siyasi baskılarla baş etmek gerekse de planlamada önemli olan kamu yararından yana durmaktır. Çizilen her çizginin bir toplumsal karşılığı olduğunu, 20 sene sonrasının adil ve yaşanabilir kentini aslında çizgilerle ifade ediyor olduğumuzu unutmamalıyız. Dahası her kurumla, kurumların her birimiyle ve uzmanlıkla iletişime ve paylaşımına açık olmamız gerektiğinin altını çizmeliyim.

Giderek daha katılımcı yöntemler deniyoruz planlamada. Katılım, önce kent sakinlerinin öneri ve itirazlarını planların askıya çıkmasından sonra değil önce iletmesini sağlıyor. Şehir Planlama Müdürlüğü'nün web sayfasından tüm plan aşamaları duyuruluyor ve sayfaya yazılan soruların hızla cevaplıyor olmamızı insanlara güven veren önemli bir adım olarak görüyorum.

Aslında eskiden sit alanlarının plan hazırlığında iki halk toplantısı yapmak da bir zorunluluktu. Ama şimdiki katılım deneyiminde sadece Adalar ve Beyoğlu planlama sürecinde her biri için yapılan toplantı sayısı 100'lere ulaştı, arada ciddi bir fark var.

- [ipaistanbul](https://twitter.com/ipaistanbul)
- [ipaistanbul](https://www.instagram.com/ipaistanbul)
- [istanbulplanlamaajansi.ibb](https://www.facebook.com/istanbulplanlamaajansi.ibb)

